

Prolog

Nytårsdag.

I dag er første dag i mit nye liv. Det er også første dag i det nye år. Udenfor er det koldt og blæsende. Sneen ligger højt i indkørslen, og vinden står om hjørnet af huset og får den til at fyge sammen i små bunker. Juleaften måtte jeg grave i flere timer for at komme ud af indkørslen. Jeg flyttede hertil fra Nordsjælland for et par måneder siden, og sådan er det altså at bo på landet, når vejrguderne raser. *Snerydning er ikke for pensionister*, tænkte jeg, mens jeg kæmpede mig gennem snemasserne med den lille skovl, der plejer at ligge i min bil om vinteren. Da jeg havde mest ondt af mig selv, kom jeg til at tænke på, at min far var over firs år, da han ikke bare ryddede sin egen havegang og fortov, men også de tre enlige kvinders, som boede på vores vej. Sådan må man engang imellem sætte tingene i perspektiv for ikke at falde hen i melankoli. Lidt humoristisk sans er heller ikke af vejen. Mit lange politiliv overlevede jeg formentlig kun, fordi forsynet i rigt mål har udstyret mig med såvel humoristisk sans som selvironi. Jeg har haft god brug for begge dele.

Den 31. december 2001 var min sidste arbejdsdag i politiet. I dag er jeg pensionist. Det vil sige, det er jeg alligevel ikke, for jeg er trådt ind i Politiets Reservestyrke med tjeneste tolv timer om ugen ved færdselsarbejde, som jeg ikke har beskæf-

tiget mig med, siden jeg forlod Politiskolen i sin tid. Der er altså stadig nye ting at sætte sig ind i og nye udfordringer.

Det var i 1966, jeg blev ansat i politiet. Når jeg ser tilbage, forstår jeg ikke, hvor de år er blevet af. Det føles næsten, som var det i går, jeg var til den afsluttende prøve på Politiskolen i forbindelse med min eventuelle ansættelse. Det foregik i gymnastiksalen, og i den ene ende af salen stod et bord, hvor rigspolitichef Heide Jørgensen, Politiskolens chef Frode Poulsen og politidirektøren i København Ejvind Larsen sad. I den anden ende kom *lille jeg* ind ad døren og blev stående, indtil de høje herrer vinkede mig frem. Jeg trådte nærmere, og stående blev jeg nu overhørt i paratviden om det danske samfund og verdenssituationen. Da overhøringen var færdig, blev det mig med en håndbevægelse fra Politiskolens chef Frode Poulsen betydet, at audiensen var forbi, og at jeg kunne forføje mig. Det var lige før, jeg gik baglæns ud af rummet - og med passende buk undervejs. Idet jeg ville lukke døren efter mig, hørte jeg en af de tre høje herrer sige:

”Lad os bare ansætte hende, for om ikke andet kan hun da altid pynte lidt på holdet”.

Det var min entre i Dansk Politi, og det var holdningen til kvindeligt politi. Jeg burde nok have set skriften på væggen allerede dengang, men jeg var bare glad for at være blevet ansat og sikker på, jeg ville få et spændende job. Det fik jeg også. Engang imellem mere spændende, end jeg havde drømt om.

Det var ikke altid nemt - der var virkelig vanskelige perioder - til gengæld var det heller aldrig kedeligt. Men at være en af de første kvinder i politiet var til tider en ørkenvandring. Jeg var den femte kvinde, der blev ansat i Kriminalpolitiet i Danmark og både den første, der kom til at arbejde med alle kriminelle

sager, og den første, der kom til provinsen. Bare det at forsvare sin berettigelse i politiet var svært. Før min tid havde de fire kvinder, der havde været ansat, den første fra 1915, de tre øvrige fra engang i trediverne, alle udelukkende været beskæftiget med afhøringer af kvinder og børn i sædeligheds-sager. De havde derfor alle til huse i Københavns Politis Drabsafdeling. Her blev jeg også ansat, og da jeg ankom, var der tre kvinder i afdelingen, som alle var på alder med mine forældre. De var tæt på pensionsalderen, og jeg var ganske ung. Det var omkring tredive år siden, der sidst var blevet ansat en kvinde i afdelingen. Når jeg nu ser tilbage og skal vurdere og veje fordele og ulemper op imod hinanden, synes jeg, det er svært at afgøre, om det var et job, jeg ville vælge i dag, hvis jeg havde muligheden for at gøre det om. Jeg tror det i grunden ikke. For selvom det var spændende, var det også belastende.

Politiet beredte mig mange skuffelser, megen modgang, mange kampe for bare at forsvare min eksistens i korpset, men jeg tror alligevel, jeg har lært *så* meget af årene der, at det på mange måder også har været en god ballast. Hvad man lærer i jobbet? Jo, man lærer at blive meget selvstændig. Man bliver en god problemløser og en god lytter, god til at spore sig ind på det usagte, til at tolke kropssprog og folks øjne. Man lærer *ikke* at hænge sig for meget i ubetydelige bagateller, men se tingene i et større perspektiv, at lære sig de store linier, hvis man ikke vil tynges til jorden af problemer. Man lærer at *skære sager til*, så de er til at overskue. Fjerne alt overflødig, som kan forplumre, og lade det væsentlige blive stående tilbage. Og man lærer at søge de informationer, man skal bruge, der, hvor de er at finde. Kort sagt bliver man en livsduelig og handlekraftig person. Faren for, at det ikke går sådan, er dog altid til

stede som en underliggende strøm, der pludselig kan fange og føre en med ud på det store vilde hav, hvor man hverken kan bunde eller se land.

Hver eneste dag stilles man ansigt til ansigt med døden, med voldsomme ulykker, familietragedier og konfrontationer, hvor der skal handles her og nu, men på meget forskellig måde. Man skal være medfølelse, men dog ikke så meget, at man ikke er i stand til at løse opgaven. Man skal være trøstende, men uden at involvere sig så meget, at man ikke kan sove, når man kommer hjem. Og ikke mere end man stadig kan dele sol og vind lige i forhold til offer og gerningsmand. Man skal skille kæmpende ad med livet som indsats. Man skal på samme tid beskytte ofre og fastholde voldsmand, helst så ingen af parterne kommer til skade. Kort sagt, man skal bruge hele spektret af menneskelige følelser og fysiske kræfter hver eneste dag, - og stadig bevare både overblik og indlevelses-evne vel vidende, at man hver eneste gang, man har været ude i en presset situation, bagefter må stå for skud fra presse, statsadvokat og den offentlige mening. Den beslutning, man havde få sekunder til at træffe, kan der nu koges både suppe og stuvning på i årevis af mennesker, der helt omkostningsfrit føler sig kaldet til at udtale sig om, hvor vidt man skulle have gjort dette eller hint.

Det er en balancegang at holde arbejde og privatliv adskilt. At holde distance uden at blive kynisk. Hvor svær den balancegang er, forstås kun af dem, der selv har prøvet det. Nogle politifolk bliver så mærkede af de ting, de kommer ud for, at de går i stykker. Andre opbygger en facade, som de gemmer sig bag for ikke at blive alt for påvirkede. Desværre gør det sidste også, at de bliver sværere at nå ind til - også for de mennesker, der kommer til politiet for at få hjælp. Har man først

bygget et forsvarsværk op, er det svært at nå ind til mennesket bagved, og det er ofte katastrofalt for dem, som har brug for politiets hjælp.

Jeg tror, *alle* politifolk er mærkede af deres arbejde, når der er gået nogle år. Der er episoder, man aldrig glemmer. Ulykker og død, som har brændt sig så fast i sjælen og på net-hinden, at man har dem med sig resten af livet. Er man af natur et åbent menneske, som kan tale med sine kolleger, venner eller familie om det, kommer man igennem uden alt for store ar, men nogen gør det ikke. De går i stykker og ender med at blive fyret, andre forhærder sig som sagt og bliver svære at nå ind til.

Jeg beder ikke om, at man skal skåne politiet - det er et job, man selv vælger, og allerede under uddannelsen bliver man konfronteret med, *hvad* jobbet indebærer, så man har mulighed for at sige fra og finde sig en anden beskæftigelse. Og har man valgt at blive, må befolkningen også være sikker på, at politiet udfører de jobs, det er sat til at udføre. Ofte er vi, sammen med lægerne, redderne og brandfolkene, menneskers sidste chance. Vi er den sidste bastion, dem, der rydder op og med livet som indsats redder andres liv om nødvendigt, og sådan skal det også være. Men at det sætter spor i den enkeltes liv, er der ingen tvivl om. Skilsmisseprocenten for politifolk er høj. Tidligere var alkoholmisbrug også et problem inden for politiet. Det er det ikke længere, og det tilskriver jeg den kendsgerning, at man i dag taler mere åbent om de traumatiske oplevelser, man kommer ud for i tjenesten, og at man omsider fra politisk hold og ledelsens side har indset vigtigheden af, at de politifolk, som har været ude i særligt belastende opgaver, får krisehjælp. De tidligere alkoholproblemer i

politiet kunne da også i nogen grad dateres tilbage til de traumer, nogle politifolk led af efter at have været underkastet tortur under besættelsen eller efter ophold i tyske koncentrationslejre. Dengang havde man ikke megen forståelse for, *hvor* svære traumer, der var tale om. Man havde vist mere den holdning, at de skulle være glade for at være i live og have fået deres job igen. Hvilket vel også var rigtigt nok sådan overfladisk betragtet. I øvrigt var der en del, der *ikke* fik deres job igen. Blandt andet nogle af frihedskæmperne. Men jeg hilser i hvert fald med tilfredshed, at politiledelsen og Politiforbundet i dag er opmærksomme på, at politifolk har særligt belastende arbejdsvilkår, som resten af befolkningen ikke har. Egentlig vil jeg mene, det var på sin plads, at politifolk fik et faretillæg som for eksempel folk, der sejler i flåden, og piloter i forsvaret gør. At være politiansat er i dag forbundet med mindst lige så megen fare. Hvorfor ingen for længst har arbejdet for et sådant tillæg, forstår jeg ikke. Og nu kan jeg personligt være ligeglad, men jeg vil alligevel gerne slå et slag for mine unge kolleger, som lever et endnu mere farligt arbejdsliv, end vi gjorde i min generation og generationen før mig; besættelsestiden dog undtaget.

For et par år siden talte jeg med min daværende chef om en sag, jeg havde været ude i, og som havde gjort stort indtryk på mig. Vi har kendt hinanden i mange år - siden mine første dage i politiet, hvor han var ung kriminalbetjent i Drabsafdelingen. Han betroede mig nu, at hans kølige facade og professionelle optræden på gerningssteder var en maske, han tog på, og at han havde det nøjagtigt, som jeg havde. Han kunne, hvis han lukkede øjnene, se alle de døde, han gennem tiden havde været kaldt ud til, for sit indre blik. Han kunne

huske farven på sengetøjet, hvad personerne havde haft på, de pårørendes sorg.

Det berørte mig dybt, at denne dygtige politimand med det store overblik, som så professionelt ledede alle store sager, pludselig viste mig sin sårbarhed. Det ville han formentlig ikke have gjort tyve år tidligere - men tiden er en anden nu, og på dette punkt vil jeg sige - gudskelov. I dag er det blevet legitimt at vise sine følelser, også selvom man er en mand med magt over tingene.

Hvorfor jeg kom til at tænke på alt dette nu, ved jeg ikke. I dag er det som sagt en særlig dag. Jeg er pensionist og skal finde en måde at komme videre med mit liv på. De tolv timer om ugen har jeg så valgt at tilbringe hos Færdselspolitiet. Alligevel kan jeg føle det som at springe ud på dybt vand. Dette at forlade min mangeårige arbejdsplads og mit arbejdsområde i Kriminalpolitiet og begynde et nyt liv i den anden ende af Sjælland.

For de fleste er jobbet halvdelen af deres liv. For politifolk endda mere, for de er politifolk hele døgnet. Når som helst kan telefonen ringe, og man bliver kaldt ud. Til et drab, en voldtægt, en grim voldssag, en brand, hvor nogen er brændt inde. Gennem femogtredivå år har man sovet med det ene øje på klem - bare det at lære at slappe fuldstændigt af i visheden om, at telefonen ikke mere ringer for at kalde en ud, er noget, man skal lære.

Måske vil jeg ved at skrive dette blive en smule klogere på mig selv. Måske vil jeg også finde ud af, om politigerningen var den rette hylde for mig, eller om jeg har spildt en stor del af mit liv.